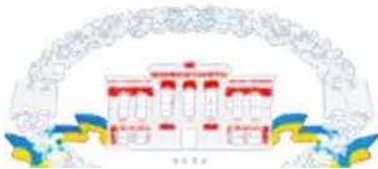

МАТЕРІАЛИ

II МІЖНАРОДНОЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ:
ТВОРЧИСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ»**

19 березня 2021 року

Кременчук

Ордіна Л. Л. Структурні компоненти культуротворчого середовища закладу вищої освіти.....	180
Себало Л. І. Soft Skills – необхідна складова успішної підготовки майбутнього вчителя початкової школи.....	186
Григор'єва А. А. Сутнісні характеристики понять «творчість» та «творча особистість»: філософсько-психологічний аспект.....	190
Рядинська І. А. Розвиток творчої компетентності здобувачів освіти на заняттях дисципліни «Основи ритміки і хореографії з методикою».....	197
Носкіна Н. О. Мастер-клас як технологія розвитку творчого потенціалу особистості.....	206
Рассохіна О. В. Перцептивний аспект взаємодії в освітньому процесі.....	211
Мосціпан В. Б. Психолого-педагогічні підходи до формування професійно-особистісних якостей майбутнього педагога.....	217
Мірошніченко Л. В. Формування у здобувачів вищої освіти умінь використання здоров'язбережувальних технологій на заняттях психолого-педагогічного циклу.....	224
Дяченко П. М. Формування у студентів творчого і фізичного потенціалу до фізичної культури.....	230
Юрченко К. І. Творчий викладач – творчий студент (з досвіду роботи циклової комісії).....	237
Деменнікова Т. В. Використання активних методів навчання при вивченні педагогічних дисциплін.....	243
Калюжна Л. Б. Інтегративний підхід до підготовки вчителів музичного мистецтва у формуванні інтегративно-цілісних якостей митця.....	247
Павленко І. О. Мотивація вчителів до розвитку професійної майстерності...	255
Янєва Л. М. Формування професійної компетентності студента в процесі педагогічної практики.....	259
Максимович О. М., Курок В. П. Методи розвитку технічного мислення майбутніх майстрів автотранспортного профілю в процесі професійної підготовки в коледжі.....	263
Павлова О. С., Федяєва В. Л. Формування особистості педагога на засадах партнерського підходу.....	268
Волік Н. М. Тренінг для педагогів з розвитку емоційного інтелекту дітей дошкільного віку.....	271
Субботенко І. Ю. Єдність музики та образотворчого мистецтва як прояв віри в бога в духовно-естетичному розвитку учнів.....	279

2. Ковбасюк Т. Міжособистісні взаємини і спілкування як соціально-гуманітарна проблема сьогодення / Т. Ковбасюк, В. Омельчук // Нова педагогічна думка. 2012. № 1. С. 14.

3. Омельчук В. В. Педагогіка Василя Сухомлинського педагогіка гуманізму / В. В. Омельчук. Рівне : Волинські обереги, 2018. 264 с.

4. Ткаченко Л. Василь Сухомлинський: світове визнання / Л. Ткаченко // Директор школи. 2003. № 33 (273), вересень.

Ордіна Л. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Білоцерківський національний

аграрний університет,

м. Біла Церква

СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ КУЛЬТУРОТВОРЧОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Культуротворче середовище закладу вищої освіти (далі – КТС ЗВО) базується на гуманістичних, демократичних цінностях й створює умови для розвитку культурсуб'єктного процесу освіти на основі актуалізації професійно-творчої діяльності для саморозвитку, самовизначення і самореалізації особистості. Таке середовище стає умовою гуманістичної освіти, яка формує інтелігентність особистості в орієнтації на культурні традиції та духовні цінності.

Сутність КТС ЗВО призводить до розгляду цілісної системи структурних компонентів та елементів, що взаємопов'язані між собою і побудовані в ієрархічній залежності.

Основу **світоглядно-інтелектуального** компонента складає сукупність знань про природу, суспільство і людину, які пов'язані з пізнавальною потребою особистості. Наявність цього компонента в КТС ЗВО свідчить про сформованість учасників освітнього процесу глобального типу свідомості, наукових уявлень про основні закономірності світу й суспільства у ньому, розуміння сенсу власного буття, забезпечення своєї індивідуальності, розвитку творчого мислення, як формування цілісної творчої особистості.

Дослідження у сфері загальної психології значно розширили уявлення про педагогічні аспекти процесу творчого мислення. У педагогіці проблема розвитку творчого мислення розглядається в контексті формування цілісної творчої особистості, пов'язується з розкриттям у діяльності її творчих здібностей. Пошук шляхів творчого мислення в КТС ЗВО вбачається в активізації пізнавальної діяльності суб'єктів освітнього простору[1].

Світоглядно-інтелектуальний компонент містить всю необхідну інформацію щодо можливих стратегій, форм і програм підготовки, концепцій навчання, виховання, навчальні програми, плани, підручники тощо; форми і методи організації освіти: студентські науково-дослідні спільноти, структури управління та самоврядування. Водночас, світоглядно-інтелектуальний компонент ширший від системи знань, тому що, забезпечує, передусім, свідоме ставлення до дійсності, яке охоплює і знання, і оцінку, і дії в їхній єдності. Світоглядно-інтелектуальний компонент виступає динамічним відображенням дійсності та її перетворенням, формуванням досвіду, побудовою моделі світу, регуляцією дійсності. Це нагромадження творчого потенціалу особистості у процесі пізнавальної діяльності, що органічно поєднує набутий досвід (знання, розумові навички і уміння, здібності, обдарованість, розумову працездатність, уміння творчо розв'язувати нові задачі, проникливість, кмітливість, допитливість, властивості мислення, ерудованість) та здатність самостійного його набуття і творчого застосування на практиці. Включає елементи: теоретично-практичні та логічно-образні, що визначають раціональний,

імажитивний, наочно-дійовий спосіб пізнання, тобто когнітивний стиль, а їхня взаємодія забезпечує цілісність відображуваної діяльності, актуалізацію творчого потенціалу особистості. Одним із критеріїв визначення інтелектуальної активності ми вважаємо, інтелектуальну спроможність особистості.

Основою **ціннісно-орієнтаційного** компонента КТС є цінності як головний елемент соціальної й культурної систем та ціннісні орієнтації, які є включенням суб'єкта у пізнання. Ціннісна орієнтація є духовне начало, що визначає світобачення і є похідною частиною загального людського духу. Розглядаючи духовні цінності в аспекті формування змісту освіти, ми встановили, що в них укладений багатий змістовний потенціал для розвитку значущих професійних якостей. Ціннісно-орієнтаційний компонент відображає діалектичний процес взаємодії традицій та інновацій в КТС ЗВО.

В історії педагогічної думки Я.А. Коменський відстоював необхідність трьох видів виховання: інтелектуального, морального і релігійного[2]. Й. Г. Песталлоці вважав, що існують три фундаментальні сили, що формують природу людини: ментальна сила, сила серця і технічна сила, які як він вважав, відповідають розуму, серця і рукам. Відповідно до його поглядів, виховання розуму - це накопичення знань, виховання серця - прищеплення моральних і релігійних уявлень, виховання рук - навчання технічним прийомам (включаючи фізичне виховання). Внутрішня сила, яка об'єднує ці сили - любов. Тому Й. Г. Песталлоці відстоював думку про те, що всі три типи виховання повинні бути гармонійно поєднані і зосереджені на моральному та релігійному вихованні. Для Й. Г. Песталлоці ідеальним образом людини була особистість, в якій гармонійно розвинені три фундаментальні сили, інакше кажучи, цілісна людина [3].

Ціннісні орієнтації як система соціальних установок, спрямована на соціальні цінності. Засвоюючи і перетворюючи цінності у ціннісні орієнтири,

мотиваційні сили своєї поведінки, людина стає активним суб'єктом громадської діяльності.

Дозвіллево-діяльнісний компонент включає процес залучення людини до культури, виражений в матеріальній та духовній формі, що динамічно розвивається в природному та соціальному середовищі, являє собою цінності, зразки і визнані способи поведінки. Дозвіллево-діяльнісний компонент КТС визначає реалізацію програм культуротворчості особистості, активно-інтелектуального і фізично-розвиваючого відпочинку, соціально-психологічної консолідації студентського колективу, створення педагогічних відносин у процесі дозвіллевої взаємодії на основі цінностей культури і мистецтва. Основу дозвіллево-діялісного компоненту становить розважально-рекреативна спрямованість, стереотипізація вибору культурних цінностей, гедонізм як провідна ціннісна орієнтація. Молодь, як найбільш чутлива і сприйнятлива група, першою сприймає нові форми розвитку у сфері дозвілля з усіма позитивними і негативними явищами. Участь у дозвіллевій діяльності є необхідною умовою набуття людиною свободи, оскільки стає одним із важелів, інструментів прояву людини в соціумі через різні форми.

Важливими елементами дозвіллево-діялісної складової є здатність особистості до гармонійності; самооцінка, що виражається у відчутті спокою, впевненості, комфорту, ідентифікація себе з естетикою цієї діяльності; естетична оцінка, що викликає почуття радості і задоволення; усвідомлення значущості культурно-історичного минулого, сучасності (пам'ять про події та людей, пам'ятки культури, мистецтва, почуття гордості, поваги та самоповаги, відчуття причетності до культури, мистецтва та історії); усвідомлення психологічного комфорту, мікроклімату КТС, що формує загальне уявлення про ступінь взаємної відповідності(або невідповідності) рівня культури людини.

Комунікативно-інтерактивний компонент базується на спілкуванні як обміні інформацією та на педагогічній взаємоцентрованій дії, що має

діалоговий характер. В акті міжособистісної комунікації важливу роль відіграють значущість інформації, прагнення сприйняти її загальний зміст.

Комунікативний вплив відбувається за умови прийняття єдиної системи значень усіма учасниками акту комунікації. Інтерактивна сторона спілкування підкреслює аспекти, пов'язані з безпосередньої організацією спільної діяльності студентів й викладачів. У процесі освітньої діяльності в КТС для її учасників важливий не тільки обмін інформацією, а й планування спільної діяльності. Поняття «педагогічна взаємоцентрована дія» фіксує увагу не стільки на акті комунікації, як на акті організації спільних дій, що створює можливість для спільної діяльності групи.

Комунікативно-інтерактивний компонент слугує визначенню основних шляхів розвитку інтерактивного навчання в КТС, а саме:

- застосування методів традиційних комп'ютерних навчальних систем;
- розвиток методів інформаційного ресурсу на базі технологій гіпертексту, гіпермедіа, мультимедіа тощо;
- розвиток інтерактивного навчання на базі телекомунікаційної мережі;
- використання телекомунікаційних технологій в процесі дистанційного навчання.

Отже, комунікативно-інтерактивний компонент характеризує КТС як умову для створення реальної ситуації взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу у ЗВО, в якому найважливішою характеристикою взаємодії виступає спільне прийняття та реалізація рішення.

Предметно-структурний компонент КТС ЗВО передбачає архітектурно-естетичну організацію життєвого простору студентів і викладачів, включає символічне і просторово-семантичне навантаження. В архітектурному плані ЗВО повинний бути індивідуальним та універсальним, тому що, через матеріальну культуру людина включається у потік часу, що пов'язує її з

минулим і сьогоднішнім. Предмети і предметні структури, візуальне наповнення КТС ЗВО, значущі для суб'єктів освітнього простору впливають на регуляцію дії стосовно їх власників або творців (плакати, стенди, куточки культурної ідентифікації). Предметно-структурний компонент виявляє рівні досягнення психологічного комфорту у КТС ЗВО, санітарно-гігієнічні умови навчання і відпочинку, їх дотримання, сучасний рівень матеріально-технічної бази, а також стимули середовища: колір, світло, звук, аромати тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даренський В.Ю. Діалогічна природа культуротворчості. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2005. № 2. С. 31.
2. Антонюк Г.Д. Ян Амос Коменський і розвиток педагогічної думки України в XVII ст. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. Львів. 2012. № 6. С. 189–200.
3. Максимюк С.П. Ідея розвитку особистості – велике відкриття Й.Г.Песталоцці. *Педагогіка: навч. посіб. для студентів виш. навч. закл.* К.: Кондор. 2009. 667 с.